

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania S. sp. z o.o. sp.k. w W., S. sp. z o.o. w W.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.
z udziałem R. K.
o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się S. sp. z o.o. w W. od wyroku Sądu
Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od skarżącej S. sp. z o.o. w W. na rzecz organu
rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z dnia 6 września 2018 r. oddalił apelację „S. sp. z o.o.” spółki
komandytowej w W. oraz S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od
wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 25 stycznia 2018 r., którym oddalono ich
odwołania od dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z
dnia 11 maja 2017 r. stwierdzającej, że podstawa wymiaru i składka na
ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego R. K. z tytułu wykonywania pracy na

podstawie umowy zlecenia u płatnika składek S. Sp. z o.o. spółki komandytowej w spornych okresach wynosi 0,00 zł oraz z dnia decyzji 19 czerwca 2017 r., w której organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu wykonywania pracy przez zainteresowanego na podstawie umów zlecenia u płatnika składek S. Sp. z o.o. w kwotach i okresach wskazanych w decyzji.

W sprawie tej spornym było, czy umowy zlecenia łączące zainteresowanego i spółkę komandytową, wobec faktu wcześniejszego zawarcia innych umów zlecenia z powiązaną spółką S. Sp. z o.o., były zawarte w celu obejścia przepisów prawa, a zatem czy zainteresowany powinien podlegać obowiązkowi zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu ich wykonywania. W ocenie Sądu Apelacyjnego, zredagowanie dwóch umów zlecenia przez podmioty o ścisłym powiązaniu osobowym i kapitałowym, w zakresie obejmującym w istocie rzeczy tożsamy zakres czynności i wskazanie jako tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi tylko jednej z nich, należy traktować na gruncie art. 9 ust. 2 ustawy systemowej jako obejście prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., jeżeli celem jest pozorowanie zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego i obniżenie kosztów wynikających z obowiązku opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne. Płatnik składek oraz spółka z nim powiązana przyjęły w spornej działalności metodę zawierania dwóch umów zlecenia na usługi o tym samym charakterze, z których tylko przychód z pierwszej z nich stanowił podstawę ustalenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne, pomimo że zakres czynności wynikający z obydwu umów był zbieżny, a przelewy wynagrodzeń jednoznacznie dowodzą, iż realnym źródłem przychodu była druga w kolejności z zawartych umów, łącząca zainteresowanego z płatnikiem.

W skardze kasacyjnej S. Sp. z o. o. zarzuciła błędną wykładnię art. 58 § 1 i art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.; dalej: ustawa systemowa) przez przyjęcie, że zredagowanie dwóch umów zlecenia przez podmioty o ścisłym powiązaniu osobowym i kapitałowym, obejmujących w istocie tożsamy zakres obowiązków i wskazanie jako tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi tylko jednej z nich, należy traktować w świetle art. 9 ust. 2 ustawy systemowej jako obejście prawa w rozumieniu art. 58 § 2 k.c., którego celem jest pozorowanie zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego

i obniżenie kosztów wynikających z obowiązku odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, co narusza wszelkie normatywne i nienazwane zasady współżycia społecznego, podczas gdy prawidłowa wykładnia tych przepisów w ustalonym stanie faktycznym nie dawała podstaw do takich stwierdzeń, albowiem powiązania pomiędzy skarżącą a spółką komandytową i osobą ubezpieczoną wynikały z legalnego modelu biznesowego, który bywa powszechnie wykorzystywany dla obniżenia kosztów działalności obu spółek i zminimalizowania obciążeń podatkowych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na jej oczywistą zasadność z uwagi na to, iż w sprawie nie zostały poczynione ustalenia, aby zainteresowany złożył oświadczenie o objęciu go ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi w spółce komandytowej, a z brzmienia art. 9 ust. 2 ustawy systemowej nie było podstaw do ustalenia, że spółka zależna od płatnika składek deklarowała składki na ubezpieczenia społeczne od niższej podstawy ich wymiaru w celu obniżenia kosztów działalności i uniknięcia obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne przez samego płatnika. Tymczasem „żaden przepis prawa nie wskazywał bowiem w chwili, kiedy te umowy były zawierane, na konieczność objęcia ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi drugiej i następnej z umów zawieranych przez Pana R. K.”.

Skarżąca wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego, obu w częściach w jakich dotyczą skarżącej spółki oraz o uchylenie decyzji organu rentowego, a także o rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego oraz zasądzenie od „uczestnika na rzecz wnioskodawcy” kosztów procesu za obie instancje.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie od skarżącej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kolejna równobrzmiąca skarga kasacyjna tej samej strony skarżącej jak w podobnej sprawie (III UK 202/19) nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego

rozpoznania. Należy zatem powtórzyć, że w razie powołania się w skardze kasacyjnej na twierdzenie o jej oczywistej zasadności kasacyjnej, wymagany jest wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawienie argumentacji na poparcie takiego wniosku (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Dla przyjęcia skargi do merytorycznego rozpoznania niezbędne jest zatem wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Tylko taka wada może skutkować wydaniem kwalifikowane nieprawidłowego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Tymczasem w przedmiotowej sprawie ewidentnie chybiło twierdzenie skarżącej o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej, ponieważ jej autor nie przedstawił wyводу jurydycznego, z którego wynikałoby kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji dyspozycji art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przeciwnie i wbrew twierdzeniu skargi, w zaskarżonym wyroku nie doszło do oczywistej obrazy podstaw kasacyjnego zaskarżenia powołanych przepisów, ponieważ w uzasadnieniu kontestowanego wyroku wykazano, że obydwie spółki: S. Sp. z o.o. i S. Sp. z o.o. sp.k., są powiązane kapitałowo i osobowo, a zleceniobiorcy nie potrafili

rozgraniczyć, jaką pracę wykonywali dla każdej z nich. W takim stanie rzeczy Sąd drugiej instancji przekonująco ocenił, że „zredagowanie dwóch umów zlecenia przez podmioty o ścisłym powiązaniu osobowym i kapitałowym, obejmujących w istocie tożsamy zakres obowiązków i wskazanie, jako tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, tylko jednej z nich, należy traktować w świetle art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, jako obejście prawa w rozumieniu art. 58 § 1 k.c., którego celem jest pozorowanie zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego i obniżenia kosztów wynikających z obowiązku odprowadzania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne”. Takie intencyjne działania nie zasługują na ochronę jurysdykcyjną na gruncie chybionych podstaw kasacyjnego zaskarżenia (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Z braku proceduralnych zarzutów kasacyjnych miarodajne były bowiem ustalenia i suwerenna ocena prawna zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go orzeczenia Sądu pierwszej instancji (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), które potwierdziły instrumentalne wykorzystywanie umów o świadczenie usług tego samego rodzaju w celu „zminimalizowania obciążeń składkowych”, co nie zasługuje na jurysdykcyjną tolerancję na gruncie imperatywnych przepisów prawa ubezpieczeń jako działanie na szkodę ubezpieczonych i systemu ubezpieczeń społecznych. W spornym zakresie w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego zawsze przyjmuje się, że jeżeli finalnym odbiorcą usługi jest ten sam podmiot, a ta sama osoba wykonuje takie same lub podobne rodzajowo czynności w tym samym miejscu i czasie, to rozbiecie takich usług na dwie umowy, zawierane z dwoma podmiotami bez jakiegokolwiek logicznego lub ekonomicznie uzasadnionego celu, stanowi działanie w celu obejścia prawa jako pozorujące zbieg tytułów do ubezpieczenia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2019 r., I UK 110/18, LEX nr 2655519).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., zasądzając należne organowi rentowemu koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym w zgodzie z art. 98 k.p.c.